

УДК 811.11'27

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/27.203650>**Наталія КОРОЛЬОВА,***orcid.org/0000-0002-0093-7288*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри німецької філології

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) *eiwissn@gmail.com*

МЕТАФОРИЧНА ПОРТРЕТИЗАЦІЯ ОБРАЗУ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ “A GAME OF THRONES”, “DIE HERREN VON WINTERFELL” ТА “DAS ERBE VON WINTERFELL”)

У статті розглядаються гендерно зумовлені особливості використання метафори для характеристики персонажів романів “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” та “Das Erbe von Winterfell”. У контексті дослідження художнього твору гендерно марковані метафори є важливим засобом вербалізації й актуалізації рис характеру, особливостей поведінки, властивих жінкам і чоловікам – його персонажам.

Спостереження за мовою романів “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” та “Das Erbe von Winterfell” дозволило виокремити та згрупувати гендерні метафори, які характеризують чоловіків та жінок як персонажів творів, а також зіставити використання метафоричних найменувань чоловіка та жінки в мові оригіналу й у німецькомовному перекладі. Структурі гендерної метафори, спрямованій на чоловіків, властиві такі ознаки, як сила, наполегливість, жорстокість, войовничість, активна життєва позиція, безжалісність, хитрість, самовпевненість, непостійність політичних переконань. У структурі гендерної метафори, яка характеризує жінок, можемо виокремити розважливість, пристрастність, хитрість, наполегливість.

Зіставлення метафоричних найменувань жінки та чоловіка в мові оригіналу та в перекладі дозволило встановити, що в німецькому варіанті збережено внутрішню форму метафор як образну ознаку метафоричного найменування особи. Крім того, було виявлено подібність семантики номінацій об'єктів зіставлення в обох мовах, тобто простежується не лише образна, але й змістова подібність метафоричних найменувань жінки та чоловіка. Це пояснюється тим, що вибір певного образу базується не тільки на суб'єктивній інтенції автора метафори, але й на його світобаченні та системі стереотипних образів і еталонів, що є складниками його картини світу. Відсутність чи наявність спільного для тих чи інших мов образу зумовлена впливом позамовної дійсності, яка через етнічну свідомість впливає на мову, моделює способи інтерпретації дійсності та формує певні параметри характеристики світу.

Імовірно, що спільний германо-скандинавський міфологічний простір зумовив формування однакових для обох мов образів, які характеризують чоловіків та жінок у межах досліджуваних творів.

Ключові слова: гендер, гендерно маркована метафора, гендерні стереотипи, гендерно детерміновані відмінності, гендерна семантика.

Nataliia KOROLOVA,*orcid.org/0000-0002-0093-7288*

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at German Philology Department

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) *eiwissn@gmail.com*

METAPHORICAL PORTRAITIZATION OF THE IMAGE: A GENDER ASPECT (ON THE MATERIAL OF THE NOVELS “A GAME OF THRONES”, “DIE HERREN VON WINTERFELL” AND “DAS ERBE VON WINTERFELL”)

The article deals with the gender-specific aspects of using of the metaphors for the description of the characters of the novels “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” and “Das Erbe von Winterfell”. In the context of the study of the fiction, gender-marked metaphors are important for verbalization and actualization of the character and behavioral traits of women and men as its characters.

Observation over the language of the novels “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” and “Das Erbe von Winterfell” enabled to identify and to group gender marked metaphors which are referred to the men and women as characters of the novels, and to compare the usage of metaphorical nomination of men and women in the language of the original and in German translation. The structure of the gender metaphor referred to the man is characterized by such attributes as strength, perseverance, cruelty, militancy, active life position, ruthlessness, cunning, self-confidence,

inconstancy of political convictions. In the structure of the gender metaphor that characterizes woman prudence, passion, cunning, perseverance can be distinguished.

Comparison of the metaphorical nominations of women and men in the original language and in translation made it possible to establish that in the German version the internal form of metaphor is maintained as the figurative attribute of the metaphorical nomination of the person. Beyond that the similarity of the semantics of the nominations of objects of comparison in both languages was discovered, that is, not only the figurative, but also the substantive conceptual similarity of the metaphorical nominations of women and men can be traced.

It is conceivable that the common German-Scandinavian mythological space has led to the formation of identical for both languages images, which characterize men and women within the studied works.

Key words: gender, gender metaphor, gender stereotypes, gender-determined differences, gender semantics.

Постановка проблеми. Для останніх десятиліть ХХ ст. характерні становлення й інтенсивний розвиток гендерних досліджень у лінгвістиці, що пов'язано зі зміною наукової парадигми в гуманітарних науках. Новий підхід передбачав також і застосування нової термінології, яка була б більш відповідною методичним орієнтирам учених, що і стало причиною введення в науковий дискурс терміна «гендер», що віддзеркалював конвенціональність та інституційність поняття «стать». Такий підхід стимулював дослідження лінгвістичних механізмів прояву гендеру в мові та комунікації (Смит, 1997: 154–161).

У мові гендерні стереотипи відображаються на лексичному, фразеологічному, синтаксичному рівнях, зокрема в системі гендерно маркованих метафор, під якими в гендерній лінгвістиці розуміють перенесення не тільки фізичних, а й усієї сукупності духовних якостей і властивостей, об'єднаних словами *жіночність* і *мужність*, на предмети, які зі статтю не пов'язані (Кирилина, 2005: 7–32).

Услід за З. Резановою як гендерні метафори ми розглядаємо також метафоричні іменування чоловіків і жінок, які виступають як засіб маркування *типово чоловічих* і *типово жіночих* рис на основі уподібнення явищ різних понятійних рядів (Резанова, 2011: 47–58).

Аналіз досліджень. Перші спроби гендерних досліджень у мовознавстві датують 70–80-ми рр. ХХ ст. Основоположною працею цього напрямку стало дослідження Р. Лакоффа, у якому автор стверджувала антропоцентричний порядок мови та певну дефіцитність образу жінки в мовній картині світу. Натепер методологічне і теоретичне підґрунтя гендерної лінгвістики формується у працях А. Мартинюк, О. Горошко, Р. Потапової, В. Потапова, А. Кіріліної, І. Халєєвої (Андрійченко, 2011: 3–9). Українські мовознавці приділяють увагу дослідженням гендеру в межах лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, концептології, етнолінгвістики, дискурсології, комунікативної лінгвістики. Вітчизняне та російське мовознавство репрезентоване культурологічними розвідками гендерного концептуального змісту на матеріалі лексики (О. Бессонова, О. Бондаренко,

О. Дудолодова, М. Колеснікова, О. Волинчик), фразеології (І. Зикова, Д. Малішевська), паремій (Ю. Абрамова, А. Кириліна), соціолінгвістичними дослідженнями (Є. Бакушева, Н. Верхоланцева, О. Петренко), розвідками мовленнєвої поведінки статей (Н. Борисенко, О. Козачишина), психолінгвістичними роботами (О. Горошко, С. Табурова, А. Холод) (Семашко, 2010: 166–169).

Мета дослідження – розгляд теоретичних засад гендерної проблематики в сучасній лінгвістиці та дослідження гендерно зумовлених особливостей використання метафор для характеристики особливостей жіночих і чоловічих персонажів романів, а також зіставлення метафоричних найменувань жінки та чоловіка в мові оригіналу та в німецькомовному перекладі. *Об'єктом* нашого дослідження є гендерно марковані метафори, *предметом* – типи представлення метафоричних найменувань жінки та чоловіка в тексті романів “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” and “Das Erbe von Winterfell” (першого роману циклу «Пісня льоду і полум'я» Дж. Мартіна та його німецькомовного перекладу). *Матеріал* дослідження – усі метафоричні найменування особи, актуалізовані в текстах романів.

Виклад основного матеріалу. У контексті дослідження художнього твору ми розглядаємо гендерно марковані метафори як такі, що присвячені характеристиці й актуалізації певних рис, властивих жінкам і чоловікам як його персонажам.

Зіставлення метафоричних найменувань жінки та чоловіка в мові оригіналу та в перекладі дозволило встановити, що в німецькому варіанті збережено внутрішню форму метафор як образної ознаки метафоричного найменування особи. Крім того, було виявлено подібність семантики номінацій об'єктів зіставлення в обох мовах, тобто простежується не лише образна, але й змістова подібність метафоричних найменувань жінки та чоловіка. Це пояснюється тим, що вибір певного образу базується не тільки на суб'єктивній інтенції автора метафори, але й на його світобаченні та системі стереотипних образів і еталонів, що є складниками його картини світу. Відсутність чи наявність спільного для тих чи інших мов образу зумовлена впливом позамовної

дійсності, яка через етнічну свідомість впливає на мову та моделює способи інтерпретації дійсності, формує певні параметри характеристики світу. Імовірно, що спільний германо-скандинавський міфологічний простір зумовив формування однакових для обох мов образів, які характеризують чоловіків та жінок у межах досліджуваних творів.

У романах “Die Herren von Winterfell” та “Das Erbe von Winterfell” було виокремлено 80 гендерно маркованих метафор, серед яких 25 присвячено жінкам, а 55 – чоловікам. У романі “A Game of Thrones” було виокремлено 79 гендерно маркованих метафор, серед яких 25 присвячено жінкам, а 54 – чоловікам. Зазначена відмінність пояснюється використанням у німецькому перекладі творів метафори для характеристики чоловічого персонажу, яка не застосовується в оригіналі. Ідеться про зіставлення чоловіка з міфічним предметом – Рогом достатку (*das Füllhorn*), тоді як в оригіналі такого метафоричного зіставлення немає.

Критеріями відбору досліджуваного матеріалу послужили: 1) формально-семантична ознака, тобто наявність у гендерної метафори експліцитно чи імпліцитно вираженої гендерної семантики; 2) лексико-семантична ознака (Резанова, 2011: 47–58).

Використані в тексті творів для характеристики чоловіка або жінки гендерно марковані метафори, які були виокремлені згідно з формально-семантичною ознакою, були розподілені на такі 4 групи: позитивні характеристики чоловіків/жінок, негативні характеристики чоловіків/жінок, зовнішність чоловіків/жінок, діяльність та поведінка чоловіків/жінок.

Кількісно дані групи співвідносяться так:

Метафори, що характеризують чоловіків

Позитивні характеристики чоловіків – 2; *негативні характеристики чоловіків* – 15; *зовнішність чоловіків* – 17; *діяльність та поведінка чоловіків* – 20.

Метафори, що характеризують жінок

Позитивні характеристики жінок – 3; *негативні характеристики жінок* – 4; *зовнішність жінок* – 2; *діяльність та поведінка жінок* – 16.

Наприклад, щоб описати працю жінки як шпигунки автор порівнює її із пташкою (*the bird / der Vogel*), вказуючи таким чином на необхідні для успішної самореалізації в цій сфері риси: швидкість, оперативність, здатність чітко та ясно транслювати інформацію. Зазначимо, що в реальності досліджуваних творів саме пташки, ворони, служать найбільш швидким і доступним способом комунікації та зв'язку на далеких відстанях:

He has informants every where. His little birds, he calls them. One of his little birds heard about your visit

(Martin, 1996: 213) / *Er hat seine Informationen überall. Seine kleinen Vögel nennt er sie. Und seine kleinen Vögel haben von Eurem Besuch erfahren* (Martin, 2010: 168).

Жінка як воїн не є типовим персонажем романів циклу «Пісня льоду і полум'я» Джорджа Мартіна. Для досягнення своїх цілей героїні використовують переважно хитрість, владу, секс, а не фізичну силу. У перших двох романах нами було виявлено лише декілька жінок-воїнів, леді, і для опису їхньої активної участі у військовій діяльності та не останньої позиції в армії Роба Старка автор робить зіставлення зі снарком (*the snark / der Snark*), міфічною істотою, якою лякають дітей у Всесвіті «Пісні льоду та полум'я», доповнюючи цю характеристику епітетами *вперта, нетерпляча, свавільна (stubborn, short-tempered, willful / halsstarrig, ungeduldig und eigensinnig)*:

“Like as not, my sister is marching in your brother’s host, her and those daughters of hers, dressed in men’s mail. Maeg is a hoary old snark, stubborn, short-tempered, and willful” (Martin, 1996: 953) / *“Ob es mir gefällt oder nicht: meine Schwester marschieret in der Armee deines Bruders, sie und ihre Töchter, in Männerrüstungen. Maegen ist ein grauer, alter Snark, halsstarrig, ungeduldig und eigensinnig”* (Martin, 2010: 340).

Абсолютно негативних характеристик жінки в тексті перших двох романів циклу небагато, наявні порівняння переважно із тваринами (*die Kuh / the cow / корова*):

“You fret too much. Lisa Arryn is a frightened cow”. *“That frightened cow shared Jon Arryn’s bed”* (Martin, 1996: 106) / *“Du machst dir zu viel Sorgen. Lisa Arryn ist eine schreckhafte Kuh”*. *“Diese schreckhafte Kuh hat mit Jon Arryn das Bett geteilt”* (Martin, 2010: 82).

Негативна характеристика чоловіка в тексті перших двох романів циклу часто подається через зіставлення із представницями жіночої статі в різноманітних контекстах. Отже, бачимо, що наявність чи відсутність тих чи інших рис характеру, недоліків або ж, навпаки, привабливих елементів зовнішності екстраполюються на жінок як автоматично їм властиві. Наприклад, один із персонажів творів, Сем Тарлі, проявив себе як не надто вмілий воїн, боягуз, водночас юнак страждає на надмірну вагу, що описується автором через порівняння із самкою свині, свиноматкою (*Lady Piggy / die Schweinedame*) та привселюдне приниження:

“Three of you ought to be sufficient to make Lady Piggys gual. All you need do is get past the Bastard” (Martin, 1996: 322) / *“Drei von Euch sollten genügen, die kleine Schweinedame zum Quieken zu bringen. Ihr müsst nur den Bastard überwinden”* (Martin, 2010: 254).

Серед гендерно маркованих метафор, ужитих для опису чоловіка, більшість також ґрунтуються на порівнянні із тваринами, містять вказівку на наявність у персонажів певних яскраво виражених рис зовнішності. Так, наприклад, персонаж із великими вухами був названий летючою мишою (*a bat / die Fledermaus*):

Greenn scowled. "You're uglier than me. At least I don't have ears like a bat" (Martin, 1996: 323) / *Greenn zog ein finsternes Gesicht. "Du bist hässlicher als ich. Wenigstens wegen Ohren. Du bist eine Fledermaus"* (Martin, 2010: 255).

Під час розподілу гендерно маркованих метафор згідно з лексико-семантичним ознаками було виділено такі групи об'єктів, із якими зіставляється чоловік у тексті романів: тварини (пташки, плазуни, комахи), міфічні істоти, абстрактні поняття, артефакти, частини тіла, матеріал, частина природи, чоловік як представник жіночої статі. У романах "Die Herren von Winterfell" та "Das Erbe von Winterfell" було виділено ще одну групу зіставлення чоловічих персонажів – міфічний предмет, яка відсутня в романі "A Game of Thrones".

Кількісно ці групи наповнені так:

Тварини – 31; *Міфічні істоти* – 5; *Абстрактні поняття* – 1; *Артефакти* – 5; *Частини тіла* – 2; *Матеріал* – 1; *Частини природи* – 6; *Чоловік як представник жіночої статі* – 3; *Міфічний предмет* – 1.

Якщо розглядати тварин як об'єкт порівняння в тексті романів, то варто зазначити, що чоловіки порівнюються із собакою (*the dog / der Hund*), ослон (*the ass / der Esel*), пантерою (*the panther / der Panther*), вовком (*the wolf / der Wolf*), ведмедем (*the bear / der Bär*), туром (*the aurochs / der Aurochs*), мавпою (*the monkey / der Affe*), левом (*the lion / der Löwe*), білкою (*the squirrel / das Eichhörnchen*), биком (*the bull / der Bulle*), щуром (*the rat / die Ratte*), кромом (*the mole / der Maulwurf*), оленем (*the deer / der Hirsch*), жеребцем (*the stallion / der Hest*), їжаком (*the hedgehog / der Igel*), навуком (*the spider / die Spinne*), жабою (*the frog / der Frosch*).

Наприклад, членів королівської гвардії, які зі страху за власне життя та благополуччя, щоб уникнути будь-яких підозр і залишитись у вигазі на боці майбутнього переможця, поспішили покинути приміщення в неоднозначній ситуації, автор порівнює із зайцями (*the hares / Hasen*) та щурами (*the rats / Ratten*):

From his vantage point atop of throne, he could see men slipping out the door at the far end of the hall. Hares going to ground, he supposed <...> or rats off to nibble the queen's cheese (Martin, 1996: 573) / *Von seinem Aussichtspunkt auf dem Thron konnte er sehen, dass Männer aus der Tür auf der anderen Seite des Saales*

schlichen. Hasen, die in ihren Löchern verschwanden, so kamen sie ihm vor <...> oder Ratten, die am Käse der Königin nagen wollten (Martin, 2010: 38).

Чоловік як міфічна істота зіставляється в текстах романів із велетнем (*the giant / der Riese*), гномом (*the dwarf / der Gnom*), дияволом (*the devil / der Teufel*), демоном (*the demon / der Dämon*), драконом (*the dragon / der Drache*).

Наприклад, велетнем (*the giant / der Riese*) називають Тіріона Ланністера, карлика, вказуючи на видатні розумові здібності цього персонажа і його вміння мислити стратегічно та далекоглядно:

He spoke softly, yet the high officers of the Night's Watch all fell quiet, the better to hear what the ancient had to say. "I think he is a giant come among us, here at the end of the world" (Martin, 1996: 254–255) / *Er sprach leise, und die hohen Offiziere der Nachtwache schwiegen, um besser zuhören, was der Greis zu sagen hatte. "Ich denke, er ist ein Riese unter uns, hier am Ende der Welt"* (Martin, 2010: 200).

25 гендерно маркованих метафор, які характеризують жінок, були згруповані згідно з лексико-семантичними ознаками: тварини (також пташки), міфічні істоти, абстрактні поняття, частини тіла, сторона світу, матеріал.

Виокремлені групи співвідносяться так:

Тварини – 15; *Міфічні істоти* – 6; *Абстрактні поняття* – 1; *Частини тіла* – 1; *Сторона світу* – 1; *Матеріал* – 1.

За кількістю найбільшою є група гендерно маркованих метафор, які характеризують жінку через порівняння із твариною. У тексті твору ми виокремили спрямовані на жінку гендерні метафори, які порівнюють її із совою (*the owl / die Eule*), вовчицею (*she – wolf / die Wölfin*), куркою (*the hen / die Henne*), мишею (*the mouse / die Maus*), коровою (*the cow / die Kuh*), ласкою (*the weasel / das Wiesel*), самкою оленя / козулею (*the doe / das Reh*), кицькою (*the cat / die Katze*), левицею (*the lioness / die Löwin*).

Наприклад, жінку, чия поведінка в ліжку вдовольняє одного з персонажів, останній характеризує як ласку (*the weasel / das Wiesel*):

"Sweet Kyra", he said with a laugh. "She squirms like a weasel in bed, but say a word to her on the street, and blushes pink as a maid" (Martin, 1996: 488) / *"Die süße Kyra", sagte er lachend. "Im Bett ist sie ein Wiesel, doch sagt man auf der Straße auch nur ein Wort zu ihr; errötet sie wie eine Jungfer"* (Martin, 2010: 386).

Відсутність видатних розумових здібностей у жінки демонструється в тексті романів через порівняння з куркою (*the hen / die Henne*):

Old Nan had cackled like a hen when Bran told her that, and confessed that Hodor's real name was Walder (Martin, 1996: 299) / *Die Alte Nan hatte wie eine Henne*

gegackert, als Bran ihr das erzählte, und ihm anvertraut, dass Hodor in Wahrheit Walder hieße (Martin, 2010: 235).

Висновки. Отже, дослідження мови романів “A Game of Thrones”, “Die Herren von Winterfell” та “Das Erbe von Winterfell” дозволило виокремити та згрупувати гендерно марковані метафори, які характеризують чоловіків та жінок як персонажів творів, а також зіставити використання метафоричних найменувань чоловіка та жінки в мові ори-

гіналу та в німецькомовному перекладі. На основі цього можемо припустити, що структурі гендерно маркованої метафори, спрямованій на чоловіків, властиві такі ознаки, як сила, наполегливість, жорстокість, войовничість, активна життєва позиція, безжалісність, хитрість, самовпевненість, непостійність політичних переконань. У структурі гендерно маркованої метафори, яка характеризує жінок, виділяємо розважливність, пристрасність, хитрість, наполегливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрийченко Ю. Проблемы семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. Вип. 20. 2011. С. 3–9
2. Белова Т. Гендерная метафора как отражение культурного концепта «маскулинность» во французском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Кемерово, 2007. URL: <http://cheloveknauka.com/gendernaya-metaphora-kak-otrazhenie-kulturnogo-kontsepta-maskulinnost-vo-frantsuzskom-yazyke#ixzz5eaMfdwL>.
3. Лауретис Т. де. Американский Фрейд. *Гендерные исследования*. 1998. № 1. 157 с.
4. Кирилина А. Гендерные исследования в лингвистических дисциплинах. *Гендер и язык*. Москва, 2005. С. 7–32.
5. Костикова И. Введение в гендерные исследования. Москва : Аспект-Пресс, 2005. 255 с.
6. Пушкарева Н. Женщина. Гендер. Культура. Москва : МЦГИ, 1999. 168 с.
7. Резанова З. Гендерная метафора: типология, лексикографическая интерпретация, контекстная репрезентация. *Вестник Томского государственного университета. Филология*. 2011. С. 47–58.
8. Семашко Т. Гендерна лінгвістика в системі сучасної мовознавчої науки. *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2010. № 3. С. 166–169.
9. Словарь гендерных терминов / под ред. А. Денисовой. URL: <http://www.owl.ru/gender/alphabet.htm>.
10. Смит С. Постмодернизм и социальная история на западе: проблемы и перспективы. *Вопросы истории*. 1997. № 8. С. 154–161.
11. Теория метафоры : сборник / под ред. Н. Арутюновой, М. Журиной. Москва : Прогресс, 1990. С. 7–32.
12. George R. R. Martin. Das Lied von Eis und Feuer. Die Herren von Winterfell. Ins Deutsch übertragen von Jörn Ingwersen. München : Blanvalet, 2010. 514 S.
13. George R. R. Martin. Das Lied von Eis und Feuer. Das Erbe von Winterfell. Ins Deutsch übertragen von Jörn Ingwersen. München : Blanvalet, 2010. 458 S.
14. George R. R. Martin. A Game of Thrones, A Song of Ice and Fire: Book One. New York : Bentam Books 1996. 1047 p.

REFERENCES

1. Andriichenko Yu. V. Problemy semantyky, prahmatyky ta kohnityvnoi linhvistyky. [Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics] Vyp. 20. 2011. S. 3–9 [in Ukrainian]
2. Belova T. M. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: [Electronic resource. Access mode] <http://cheloveknauka.com/gendernaya-metaphora-kak-otrazhenie-kulturnogo-kontsepta-maskulinnost-vo-frantsuzskom-yazyke#ixzz5eaMfdwL>
3. De Lauretis T. Amerikanskiy Freyd. *Genderny ieissledovaniya*. [American Freud. Gender studies] № 1. 1998. 157 s. [in Russian]
4. Kirilina A. V. Gendernyie issledovaniya v lingvisticheskikh distsiplinah. *Gender i yazyk*. [Gender studies in linguistic disciplines. Gender and language.] M., 2005. S. 7–32 [in Russian]
5. Kostikova I. V. Vvedenie v gendernyie issledovaniya. [Introduction to gender studies.] M. : Aspekt Press, 2005. 255 s. [in Russian]
6. Pushkareva N. L. Zhenschina. *Gender. Kultura*. [Woman. Gender Culture.] M. : MTsGI, 1999. 168 s. [in Russian]
7. Rezanova Z. I. Gendernaya metafora: tipologiya, leksikograficheskaya interpretatsiya, kontekstnaya reprezentatsiya. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filologiya*. [Gender metaphor: typology, lexicographical interpretation, contextual representation. Bulletin of Tomsk State University. Philology.] 2011. S. 47–58 [in Russian]
8. Semashko T. M. Hendernalinhvistyka v systemisuchasnoimovoznavchoinauky. *VisnykMariupolskohoderzhavnoho humanitarnohouniversytetu. Serii: Filolohiia* [Gender linguistics in the system of modern linguistic science. Bulletin of Mariupol State Humanities University. Series: Philology], 2010, № 3. S. 166–169 [in Ukrainian]
9. Slovargendernyihterminov / podred. A. A. Denisovoy. *Rezhim dostupa* [Dictionary of Gender Terms / Ed. A. A. Denisova. Access mode]: <http://www.owl.ru/gender/ alphabet.htm>
10. Smit S. Postmodernizm i sotsialnayaistoriyanazapade: problemy i perspektivy. *Voprosyistorii*. [Postmodernism and social history in the West: problems and prospects. Problems of history.] 1997. № 8. S. 154–161 [in Russian]
11. Teoriyametaforiyi. *Sbornik*. Podred. Arutyunoy N.D., Zhurinskoy M. A. [Theory of Metaphor. Collection. Ed. Arutyuna N. D., Zhurinskaya M. A.] M. : Progress, 1990. S. 7–32 [in Russian]
12. George R. R. Martin. Das Lied von Eis und Feuer. Die Herren von Winterfell. Ins Deutsch übertragen von Jörn Ingwersen. Blanvalet. München. 2010. 514 S.
13. George R. R. Martin. Das Lied von Eis und Feuer. Das Erbe von Winterfell. Ins Deutsch übertragen von Jörn Ingwersen. Blanvalet. München. 2010. 458 S.
14. George R. R. Martin. A Game of Thrones, A Song of Ice and Fire: Book One. Bentam Books. New York. 1996. 1047 p.